

ТОРА ОР • ПАРШІ ВАЙЕХІ • МААМАР 1

יהודה אתה יודוך אחיך וגו'

«Єгудо, тебе визнаватимуть брати твої»

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

likuteitorah.com/uk/torah-ohr/vayechi/1/

1 יהודה אתה יודוך אחיך וגו'. הנה יהודה נקרא ע"ש [על שם] הפעם אודה והוא בחי' הודי' שבכללות נשיי
[נשמות ישראל] מודים אנחנו לך ואנחנו כורעים ומשתחיים ומודים.

«Єгудо, тебе визнаватимуть твої брати» тощо. Єгуда названий на честь слів «Цього разу я визнаю»; це якість визнання (годаа), притаманна душам Ізраїлю загалом: «Ми визнаємо Тебе» і «ми схиляємо коліно, вклоняємося й визнаємо».

Ала שלמטה לפי שהוא תחת הזמן נקי הפעם אודה שלא כל העתים שוות. אבל למעלה במקור חוצב
נשמותיהם הוא למעלה מן הזמן ושם נקי יהודה כי היו"ד מורה על ההוה כמו ככה יעשה איוב.

Лише внизу, оскільки він підвладний часові, це називається «Цього разу я визнаю», адже не всі часи однакові. Але згори, у джерелі, з якого висічено їхні душі, він перебуває поза часом; там це називається Єгуда, бо літера йуд указує на теперішній час, як у словах «Так чинив Ійов».

ויהי' [ויהיה] פ"י המלה כמו יודה בתוס' [בתוספת] ה' יהודה ((ובנחמ"י [ובנחמיה] י"א) נכתב יהודה בסגול תחת
הדל"ת)

І значення цього слова було б подібне до йоде («він визнає»), із додаванням літери гей: Єгуда.
(А в Нехемії 11 ім'я Єгуда написано із сеголем під далет.)

וענין הפעם אודה היינו אחר לידה והתגלות בחי' ראובן שמעון ולוי שהם הם הגורמים לבחי' הודיה זו.

І ось у чому полягає вислів «Цього разу я визнаю»: [це відбувається] після народження й розкриття рівнів Реувена, Шимона та Леві, адже саме вони зумовлюють цю якість визнання.

וזהו יודוך אחיך. וביאור ענין זה הנה ראובן הוא ע"ש [על שם] ראו בן בחי' ראי'ה ונח"י ראי'ה זו היא
הגורמת המשכת בחי' האהבה.

І ось що означають слова «тебе визнаватимуть твої брати». Пояснення цього таке: Реуєн названий на честь слів «Побачте сина» (реу бен), що вказують на рівень бачення (реія); саме цей рівень бачення зумовлює притягнення рівня любові.

כמ"ש פני אריה אל הימין אריה אותיות ראי'ה וכן היה דגל מחנה ראובן תימנה כי ענין ראי'ה הוא ענין
התקרבות דרך חיבה כמ"ש כבכורה בתאנה בראשיתה ראי'תי אבותיכם כו'.

Як сказано: «Обличья лева праворуч»: слово ар'є (лев) складається з тих самих літер, що й слово реія (бачення). Так само стяг табору Реувена був на півдні. Адже бачення означає наближення, сповнене прихильності, як сказано: «Як перший стиглий плід смоківниці на початку її сезону, Я побачив ваших праотців» тощо.

2 וזהו כי ראה ה' וגו'. כי עתה יאהבני אישי וגו'.

I це [значення слів]: «Бо Ім'я Б-га (Гавая) побачило...» тощо, «бо тепер чоловік мій любитиме мене» тощо.

וענין המשכה זו בכני" [בכנסת ישראל] הוא בחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא לעורר את האהבה עד שתחפץ לדבקה בו ית' ועד"ז נתקנו פסוד"ז [פסוקי דזמרה] ויוצר אור קודם ק"ש [קריאת שמע] כדי שיבוא לקיום ואהבת בק"ש [בקריאת שמע].

I це притягнення в Кнесет Ізраель (Громаду Ізраїлю) є рівнем «споглядання слави Царя», що пробуджує любов, аж доки вона не забажає приліпитися до Нього, благословенного Він. Саме так перед Шма було встановлено Вірші прославлення (Псукей де-Зімра) та [благословення] «Йоцер Ор» («Творець світла»), щоб людина прийшла до виконання слів «I любитимеш» у Шма.

כי עיקר הכוונה בספור שבחו של מקום הוא כי לא די בידיעה לבדה לפי שהיא בחי' העלם ואפי' [ואפילו] גנבא אפום מחתרתא וכו'

Адже головна мета розповіді про хвалу Всюдисущого полягає в тому, що самого лише знання недостатньо, бо це стан прихованості; і навіть «зłodій біля входу до підкопу» тощо.

ולא יבוא לקיום ואהבת כ"א כשיצא מהעלם אל הגלוי ומבחי' ידיעה לבחי' ראייה ממש שהוא בחי' גילוי לאסתכלא דוקא והיינו ע"י שירבה לספר בשבחיו יתברך ולהעמיק דעתו איך שמלכותך מלכות כל עולמים.

I він не прийде до виконання слів «I любитимеш», якщо не вийде зі стану прихованості до стану розкриття, а від рівня знання — до рівня справжнього бачення, тобто до розкриття, а саме — до «споглядання». Це досягається тим, що він докладно розповідає про Його хвалу, благословенного Він, і поглиблює роздуми [про] те, як «царювання Твоє — царювання над усіма світами»:

אלף אלפים ורבו רבבן כו' והוא לבדו ית' הוא יחיד ומיוחד כמו קודם שנברא העולם. כמאמר יחיד חי העולמים מלך כו'.

«Тисяча тисяч і міріади міріад» тощо; і лише Він, благословенний Він, є єдиним і неповторним, як і до створення світу, як сказано: «Єдиний, Життя світів, Цар» тощо.

3 ואמתות שם יחיד הוא שהוא לבדו הוא וענין אחד הוא שנמשך בחי' א' בחי'ת וד' שהם ז' רקיעים והארץ כו'

Справжнє значення назви «Єдиний» (яхід) полягає в тому, що існує лише Він Сам. А значення слова «Один» (ехад) — у тому, що рівень алефу входить у хет і далет, які є сімома небесами та землею тощо,

שיהיו בטלים ליחודו ית' שהחיות של שמים וארץ עולה ונכלל במקורו וכך עולה אפילו החיות של הרוחניות כמ"ש לך ה' הגדולה וכו' (ועיין מזה על פסוק וארא אל אברהם)

щоб вони перебували в самоусуненні перед Його єдністю, благословенний Він: життєва сила неба й землі підноситься і включається у своє джерело; так само підноситься навіть життєва сила духовних [світів], як сказано: «Тобі, Гавая, належить велич» тощо (див. також про це щодо вірша «І явився Я до Авраама»).

ורק בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] שלהיות עולמות נפרדים הם רק מבחי' מלכותו ית'.

І лише у словах «Благословенне Ім'я слави Його царювання навіки-віків» [сказано], що існування відокремлених світів походить лише від рівня Його царювання (Малхут), благословенний Він.

וכשיאריך בענין זה בעומק בינתו בבחי' גילוי במוחו ולא בידיעה לבדה אזי מוליד מזה אהבה בהתגלות לבו

І коли людина довго заглиблюється в цю тему, осягаючи її глибоко, так що вона розкривається в її розумі, а не залишається самим лише знанням, тоді з цього народжується любов, що розкривається в її серці,

להיות נכספה וגם כלתה נפשי וגו' ויבא לקיום ואהבת את ה' אלקיך ממש דהיינו לדבקה בו בא"ס ב"ה ממש וכמ"ש מי לי בשמים כו':

щоб «душа моя прагнула і навіть знемагала від туги» тощо; і він дійде до справжнього виконання заповіді «І любитимеш Гавая, свого Б-га» — тобто до того, щоб приліпитися до Нього, до Нескінченного (Ейн Соф), благословенний Він, Самого; як сказано: «Кого маю я на небесах...» тощо.

4 והנה כתיב בכל לבבך ואמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] בשני יצריך דהיינו שתהא האהבה בבחי' בעל

תשובה

I ось, написано: «усім серцем твоїм», і наші мудреці, благословенної пам'яті, сказали: «обома твоїми нахилами». Тобто любов має бути на рівні баал тшува (того, хто повертається).

כי התשובה אינו דוקא במי שיש בידו עבירות ח"ו [חס ושלום]. אלא אפי' [אפילו] בכל אדם כי ענין תשובה הוא להשיב את הנשמה למקורה ושרשה שהיתה כלולה במאצילה ב"ה וצרורה בצרור החיים את ה' ממש

Адже повернення (тшува) призначене не лише для того, хто має на руках гріхи, не дай Б-г, а радше [стосується] навіть кожної людини; бо суть тшуви — повернути душу до її джерела й кореня, де вона була включена в Того, Хто її еманував, благословенний Він, і «зв'язана у вузлі життя із Самою Гаваєю».

וירדה ממקום כבודה ונתלבשה בעוה"ז הגשמי שאפילו כל השגות הרוחניים שמשגת בהתלבשותה בתוך הגוף הם נופלים תחת בחינת זמן ומקום

I вона зійшла зі свого місця слави й зодягнулася в цей матеріальний світ, тож навіть усі духовні досягнення, яких вона досягає, будучи вдягненою в тіло, підпадають під категорію часу й простору.

וצריך להשיבה ע"י ויצעקו אל ה' בצר להם כי צר לו המקום שהוא בחי' מצר וגבול ועל זה נאמר אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מבחי' מצר כו'

I її потрібно повернути через слова: «Вони волали до Гаваї у своїй скруті (цар)», адже «місце для нього надто вузьке (цар)» — це рівень стискання (мейцар) і межі. I про це сказано: «Який вивів вас із землі Єгипту (Міцраїм)» — із рівня стискання (мейцар) тощо.

שע"י המרירות אשר יהיה לו על ההיפוך תגדל האהבה לה' ביתר שאת להתכלל באו"ס [באור אין סוף] ב"ה כיתרון האור הבא מן החשך.

Бо через гіркоту, яку він відчуватиме через протилежний [стан], любов до Б-га зросте з надзвичайною силою, щоб включитися в Нескінченне світло (Op Eйн Соф), благословенний Він, — подібно до переваги світла, що приходить із темряви.

5 ועיז אמרוז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **במקום שבע"ת** [שבעלי תשובה] **כו'. וכדאי** [וכדאיתא] **בוהר דמשכין**
ליה בחילא יתיר להיות גילוי אור א"ס ב"ה ממש על נפשו עד שגם חיות הגוף ונפש הבהמית
וכחותיהם יתהפכו וישוכו אל ה' ואתהפכא חשוכא לנהורא.

Про це й сказали наші мудреці, благословенної пам'яті: «На місці, де стоять баалей тшува [ті, хто повертаються]», тощо. І, як сказано в Зогарі, «вони притягують його з більшою силою», — так, що на його душі відкривається саме Нескінченне світло (Op Eйн Соф), благословенний Він, аж доки навіть життєва сила (хают) тіла й тваринної душі (нефеш габагаміт), а також їхні сили, не перетворюються і не повернуться до Б-га, і «темрява перетворюється на світло».

6 וזהו כי ראה ה' בעניי פי שעי עניי ומרודי הוא מרירות הנפש שבאתעדל"ת [שבתאערוותא דלתתא] **נמשך**
להיות אתעדל"ע [אתערוותא דלעילא] **וכמים הפנים כו'**

І це [значення слів]: «Бо Гавая побачив моє страждання». Пояснення: завдяки «моєму стражданню і моєму блуканню», тобто гіркоті душі, — [тобто] завдяки пробудженню знизу (ітарута делетата) пробудження згори (ітарута делейла) притягується; і «як у воді обличчя [відповідає] обличчю» тощо:

יתרון האור בבחי' ראיה מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה] **כי יאהבני בבחי' אישי דהיינו כמ"ש ביום ההוא**
תקראי לי אישי.

перевага світла на рівні (бхіна) бачення згори донизу: «бо він полюбить мене» на рівні Іші («мій чоловік»), тобто, як написано: «Того дня ти назвеш Мене Іші».

ופי' אישי אש שלי ממש והיינו התשוקה שממטה למעלה בחי' ואל אישך תשוקתך שהוא הוא האש
שלי תהיה בבחי' התכללות באוא"ס [באור אין סוף] **ב"ה ממש עד שהוא הוא יהיה אישי אש שלי ממש**

А значення слова Іші — це насправді «еш шелі» («мій вогонь»). Тобто прагнення знизу вгору, рівень слів «і твоє прагнення буде до твого чоловіка (ішех)», — саме воно є «моїм вогнем», — має відбуватися через включення в саме Нескінченне світло (Op Eйн Соф), благословенний Він, аж поки Він Сам не стане Іші, справді «моїм вогнем».

כי וימינו תחבקני בבחי' חבוק והתכללות להיות גילוי אוא"ס [אור אין סוף] **ב"ה ממש על נפשי בתשוקה**
:ז:

Бо «і Його правиця обіймає мене» — обіймає й включає, щоб завдяки цьому прагненню на моїй душі розкрилося саме Нескінченне світло, благословенний Він.

7 והנה זהו ענין ראובן שהוא ענין בחי' פ' ראשונה שבק"ש [שבקריאת שמע] שהוא בחי' רצוא. ופ' שניה

שבק"ש [שבקריאת שמע] היא בחי' שמעון והיה אם שמוע תשמעו שהיא בחי' שוב

Отже, у цьому полягає сутність Реувена: це рівень першого абзацу Шма, рівень рацо (прагнення вперед). А другий абзац Шма — це рівень Шимона: «І буде, якщо справді слухатимете (шамоа тішмеу)» — рівень шов (повернення).

כי ראה היא מקרוב והיינו בחינת אהבה שמחמת הקירוב. אבל שמיעה היא מרחוק והיא הגורמת בחינת יראה וכמ"ש ה' שמעתי שמעך יראתי כי היראה היא באה מחמת בחי' הריחוק הנמשך מבחי' שמאל דוחה.

Адже бачити можна зблизька, і це рівень любові, що виникає з близькості. А чути можна здалеку, і саме це породжує рівень трепету, як сказано: «Гавая, я почув звістку про Тебе (шім'а-ха) — і злякався». Адже трепет виникає через відчуття віддаленості, що походить від рівня «ліва відштовхує».

כי לפי שהוא דוחה ומשפיל עצמו לומר לנפשו מי הוא אשר ערב לכו לגשת כו' אזי תפול עליו יראה ופחד בלבו

Бо коли людина відсторонює себе й упокорює, кажучи своїй душі: «Хто він такий, щоб наважитися наблизитися...», тоді в її серці западають трепет і страх.

וכמ"ש וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק שבשביל וינועו שנפל עליהם אימה ופחד ולפיכך ויעמדו מרחוק בבחי' שמיעה וכענין אם רץ לבך שוב לאחד.

Як сказано: «Народ побачив, затремтів і став віддалік»: через те, що «затремтів» — адже на них упали жах і страх, — «став віддалік», на рівні слуху. І це подібне до сказаного: «Якщо твоє серце біжить — повернися до Єдиного».

8 וזהו ענין פ' שניה שבק"ש [שבקריאת שמע] שהוא בחי' יראה כמ"ש השמרו לכם פן יפתה כו'. וז"ש [וזהו

שכתוב] כי שמע ה' כי שנואה אנכי וכענין נבזה בעיניו נמאס

І ось у чому полягає сенс другого розділу Шма, що відповідає аспекту трепету, як сказано: «Стережіться, щоб [ваше серце] не спокусилося» тощо. І про це сказано: «Бо Гавая почула, що я нелюбима», а також: «Зневажений у власних очах, відкинутий».

דהיינו שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מה שנחשב בעיניו לשנואה ע"י שמאל דוחה נמשך להיות אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] כי שמע ה' בחי' שמיעה מרחוק כדי להמשיך בחי' יראה מלמעלה

Тобто завдяки пробудженню знизу (ітарута делетата) — коли через «ліва рука відштовхує» людина вважає себе у власних очах «нелюбимою» — виникає пробудження згори (ітарута делейла): «Бо Гавая почула» — аспект слухання здалеку, щоб звести згори аспект трепету.

(ובזה יובן ענין שמע והא"ש [והאתי שפיר] שהן חו"ג [חסד וגבורה] והשמות מ"ב וע"ב אלא שהוא התכללות כי שמע חסד אהבה ראובן וכלול גם כן מגבורה בחי' ראה בעיני הנ"ל וכן והא"ש [והאתי שפיר] יראה כלול מאהבה) (עיי' ביאור זה ע"פ אלה מסעי וע"פ ויחי).

(І завдяки цьому можна зрозуміти сенс Шма та Ве-гая, які відповідають Хесед (милості) і Гву-рі (стриманості), а також Іменам Мем-Бейс (42) та Аїн-Бейс (72); однак вони взаємовключе-ні: адже Шма — це Хесед, любов, Реувен, але вона також містить Гвуру — аспект «Він побачив моє страждання», згаданий вище; так само Ве-гая, трепет, містить любов.) (Див. пояснення до [вірша] «Ось подорожі» (Ейле масеї) та до [вірша] «І жив» (Ваєхі).)

והנה אחר ק"ש [קריאת שמע] אומרים אמת ויציב וכו' ונחמד ונעים ונורא וכו' הדבר הזה עלינו והיינו בחי' לוי ילוה אישי אלי.

А тепер, після Шма, ми промовляємо: «Правдиве й непохитне» тощо, «і любе, і приємне, і грізне» тощо, «ця справа на нас»; і це відповідає аспекту Леві: «Мій чоловік приєднається (їлаве) до мене».

והוא ענין ימינא ושמאלא ובינייהו כלה כי שמאלו תחת לראשי בחי' שמאל דוחה הוא שגורמת להיות נשיאות ראש וכו' וימינו תחבקני ימין מקרבת להתכלל כו'.

І це сенс слів: «Праворуч і ліворуч, а між ними — наречена». Адже «Його ліва рука під моєю головою» — аспект «ліва рука відштовхує» — спричиняє піднесення голови тощо; «а Його правиця обіймає мене» — права рука наближає, щоб душа включилася тощо.

9 ובחי' ילוה אישי היינו מה שאומרים באמו"צ [באמת ויציב] הדבר הזה היא התורה ששרשה מאד נעלה אלא שנתלבשה בדברים גשמיים שלכן נמשלה התורה למים שיורדים ממקום גבוה וכו'.

Аспект «мій чоловік приєднається до мене» — це те, що ми промовляємо в молитві «Правда й непохитність» («Емет ве-яцив»): «ця річ» — тобто Тора, корінь якої надзвичайно високий, але вона вдягнена в матеріальні речі; тому Тору порівнюють із водою, що спускається з високого місця тощо.

וזאת ישיב אל לכו אמת הוא שאין אני ראוי מצד עצמי לעלות ולהתכלל באור ה' ולהשיב את הנפש ממטה למעלה לייחודה במאצילה ב"ה כי מי יעלה בהר ה' כו'

I нехай він візьме це до серця: правда полягає в тому, що я сам по собі не гідний підвестися й увібратися у світло Б-га, повернути душу знизу догори та поєднати її зі своїм Еманатором, благословенний Він, — адже «хто зійде на гору Гавая?» тощо.

אבל מ"מ הרי אא"ס [אור אין סוף] ב"ה מצד עצמו ממילא ומאיליו נמשך גם למטה ששורה ומתגלה בתורה

Та все ж Нескінченне світло (Ор Ейн Соф), благословенний Він, із Самого Себе, природно й само собою, притягується також униз, тож перебуває й розкривається в Торі.

והרי מתגלה יחוד זה העליון למטה כמו למעלה ואי לזאת ע"י עסק התורה יכול להמשיך אא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש למטה על נפשו

Отже, це найвище єднання розкривається внизу так само, як угорі; тому завдяки заняттю Торою він може притягнути саме Ор Ейн Соф, благословенний Він, униз, на свою душу.

וזהו אם רץ לבך שוב לאחד שגם למטה בבחי' שוב נמשך בחי' אחד וזהו ילוה אישי אלי שיורד ונמשך אא"ס [אור אין סוף] ב"ה מלמעלה למטה.

I це означає: «Якщо серце твоє біжить, повернися до Єдиного» — також унизу, на рівні «повернення», притягується рівень «Єдиного». I це означає: «мій чоловік приєднається до мене» — Нескінченне світло, благословенний Він, спускається й притягується згори донизу.

10 וזהו פי' אמו"צ [אמת ויציב] כו' שמאריכין לאשר ולקיים את הדבר הזה עלינו ועל אכותינו כו' על הראשונים כו'

I це пояснює слова «Правдиве й непохитне» тощо: ми докладно підтверджуємо й утверджуємо «цю річ» — «на нас і на батьках наших» тощо, «на попередніх [поколіннях]» тощо,

וממשיכים מלמעלה אמת ויציב ונכון וכו' ונחמד ונעים כו' להיות המשכת אור א"ס ב"ה שורה ומתגלה באור תורה:

i притягуємо згори «істинне, непохитне й утверджене» тощо, «улюблене й приємне» тощо, щоб притягнення Нескінченного світла (Ор Ейн Соф) — благословенний Він — перебувало й виявлялося у світлі Торі.

11 אך הנה כל גי' בחי' הנ"ל עדיין הם בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שהם בחי' המשכות מאא"ס [מאור אין סוף]

ב"ה לבחינת ממכ"ע [ממלא כל עלמין]

Однак усі три рівні, згадані вище, усе ще належать до рівня світла, що наповнює всі світи (мемале коль альмін), адже вони є низхідними продовженнями Нескінченного світла (Ор Ейн Соф) — благословенний Він — до рівня світла, що наповнює всі світи.

שבחי ראובן היא לעורר את האהבה להיות נכספה וגם כלתה כו' ולהיות משתוקק' [משתוקקת] להתכלל

ולהתייחד במאצילה ב"ה מכלל שהיא עדיין אינה כלולה ומיוחדת באא"ס [באור אין סוף] ב"ה הסוכ"ע

Адже рівень Реувена полягає в тому, щоб пробуджувати любов — аби «прагнути й навіть тужити» тощо — і прагнути включитися й поєднатися з Тим, Хто її еманував, благословенний Він. Звідси випливає, що вона ще не включена й не поєднана зі світлом Ор Ейн Соф — благословенний Він, — яке охоплює всі світи (совев коль альмін).

(בשמים ממעל ועל הארץ מתחת הכל בשוה ורוחניות וגשמיות כולא קמיה כלא ממש חשיבי) ועד"ז

שאר הבחי' אלא שהן בחי' המשכות להיות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כו'.

(«у небі вгорі й на землі внизу» все однакове, і духовне та матеріальне однаково «перед Ним усе вважається справжнім ніщо»). Так само й інші рівні, але вони є низхідними продовженнями, завдяки яким існує світло, що наповнює всі світи, тощо.

אבל בחי' יהודה שהוא בחי' הודאה הוא בחי' בטול והתכללות באא"ס [באור אין סוף] ב"ה ממש הסוכ"ע

והן הן בחינות השתחוואות שבתפלת שמ"ע [שמונה עשרה].

Але рівень Єгуди, тобто рівень визнання, — це рівень самоусунення (бітуль) і включення в саме світло Ор Ейн Соф — благословенний Він, — яке охоплює всі світи; і саме це — рівні поклонів у молитві Шмоне-есре.

12 ולכן תפילה היא בלחש ובחשאי בבחי' סוכ"ע למעלה מעלה מבחי' השתלשלות שאינה בגדר המשכה

והשפעה כלל כו'

Тому молитва промовляється пошепки й мовчки — на рівні світла, що охоплює всі світи (совев коль альмін), далеко-далеко над рівнем ланцюга послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут), який узагалі не належить до категорії притягнення й передавання впливу тощо.

**ואינה עולה בשם אהבה כלל רק בחי' ביטול במציאות ממש לגמרי והיינו בחי' השתפכות אל חיק אביה
ממש להיות כאין ואפס ממש**

І це зовсім не називається «любов'ю», а є лише рівнем самоусунення (бітуль) [власного] існування — цілковитого; тобто рівнем [душі], що виливає себе просто в лоно свого Батька, аби бути справді наче ніщо й повний нуль.

שע"ז מרמז ענין ההשתחואה כמו שמשתחוה לפני המלך שמבטל א"ע [את עצמו] כו'

На це й указує поклон: як людина вклоняється перед царем, самоусуваючи себе тощо.

**רק שכדי להיות בחי' זו שהוא בחי' יהודה בבחי' אתה דהיינו להיות בגילוי כאילו הוא לנוכח צ"ל יודוך
אחריך שצריך להקדים תחילה בחי' ראובן ושמעון ולוי שבהם ועל ידם יומשך גילוי בחי' הודאה זו**

Але щоб цей рівень, тобто рівень Єгуди, був у формі «Ти» (ата) — тобто розкрився так, ніби Він стоїть навпроти [людини], — потрібно, щоб «тебе визнавали твої брати»: спершу мають бути рівні Реувена, Шимона й Леві, і в них та через них буде притягнуто розкриття цього визнання.

**כי בלי קדימת בחי' ראובן ושמעון ולוי לא נמשך בחי' יהודה שהוא כחינת ביטול והתכללות כו' בבחי'
גילוי אלא בבחי' העלם ומקיף.**

Бо без попередніх рівнів Реувена, Шимона й Леві рівень Єгуди — рівень самоусунення й включення тощо — притягується не в розкритті, а лише приховано й у всеохопному стані (макіф).

**ולכן א"א להתחיל תפילת ש"ע [שמונה עשרה] בלי קדימת פסוד"ז [פסוקי דזמרה] ויוצר אור וק"ש [וקריאת שמע]
כו' (ובמנחה שמתפללין רק תפילת ש"ע [שמונה עשרה] היינו מפני שכבר הקדימו בשחרית ק"ש [קריאת
שמע] וברכותיה. ובערבית צריך לחזור להתחיל ק"ש [קריאת שמע] וברכותיה קודם התפלה).**

Тому неможливо розпочати молитву Шмоне-Есре, не прочитавши спершу Псукей де-Зімра [псалми хвали], Йоцер Ор [благословення «Той, Хто творить світло»] і Шма [«Слухай»] тощо. (А під час Мінхи [післяполуденної молитви], коли промовляють лише Шмоне-Есре, це тому, що Шма та її благословення вже промовили раніше, під час Шахариту [ранкової молитви]. А під час Маариву [вечірньої молитви] перед молитвою потрібно знову починати зі Шма та її благословень.)

וזהו ענין נעוץ תחלתן בסופן והמ"י [והמשכיל יבין] (וע' במ"א ע"פ ולשרקה בני אתונו דמשמע דשור"ק שהוא הודאה הוא למטה מסגו"ל שהוא בחי' אהו"י"ר [אהבה ויראה] כו').

У цьому й полягає вислів: «початок їхній закладений у кінці», і той, хто осягає, зрозуміє. (Див. також інше місце, де йдеться про «і до добірної лози (сорейка) — осля своє», звідки випливає, що шурук, який означає визнання, нижчий за сеголь, що відповідає рівню любові й трепету (агава ве-йіра), тощо.)

וזהו לכאורה הפך ממ"ש כאן דיהודה שהוא הודאה הוא למעלה מראובן שמעון ולוי שהם סגו"ל. ובאמת לק"מ [לא קשה מידי] דהודאה היא למטה מאהו"י"ר [מאהבה ויראה] אבל הודאה דיהודה זהו בחי' בטול שלמעלה מאהו"י"ר [מאהבה ויראה] וזה בחי' דוד אם לא שויתי ודומתי

На перший погляд, це суперечить сказаному тут: що Єгуда, тобто визнання, вищий за Реувена, Шимона й Леві, які відповідають сеголю. Але насправді тут немає жодної труднощі: визнання нижче за любов і трепет, однак визнання Єгуди — це рівень самоусунення, вищий за любов і трепет. Це рівень Давида: «Воистину, я втихомирив і заспокоїв [свою душу]»,

וכמ"ש ואחר האש קול דממה דקה הרי שהדממה והביטול הוא למעלה מהאש שהיא אהבה כי תמן קאתי מלכא אבל גבי אש כתיב לא באש הוי"ה אלא שהאש הוא להוי"ה כמ"ש במ"א.

як сказано: «А після вогню — тихий, ледь чутний голос». Отже, безмовність і самоусунення (бітуль) вищі за вогонь, який є любов'ю, адже «там приходить Цар»; тоді як про вогонь сказано: «Ім'я Б-га (Гавая) не у вогні», — натомість вогонь призначений для Імені Гавая, як пояснюється в іншому місці.

ועוד דזהו שאמר כאן יהודה אתה שיהיה יהודה בבחי' אתה דהיינו בבחי' גילוי כו' ולפעמים אינו בגילוי כ"א רק בהעלם ואז היא הודאה שלמטה מאהו"י"ר [מאהבה ויראה]. אבל כשההודאה בבחי' גילוי זהו בחי' ביטול ממש):

Крім того, саме це мається на увазі тут у словах: «Єгудо, ти»: щоб Єгуда був в аспекті «ти», тобто виявленим, тощо. Іноді ж це не виявлене, а лише приховане; тоді це визнання, нижче за любов і трепет (агава ве-йіра). Але коли визнання виявлене, це рівень справжнього бітулю.)

13 והנה עיני ידך בעורף אויבך. אויבך הם עניני העולם וצרכי הגוף הגשמי. הגם שאדם צריך להם מ"מ

צריכין להיות בבחי' עורף ולא פנים

Тепер завдяки цьому: «твоя рука [буде] на потилиці ворогів твоїх». «Вороги твої» — це справи світу й потреби фізичного тіла: хоча людина потребує їх, проте вони мають бути на рівні потилиці, а не обличчя.

(בחי' פנים היינו שעושה הדבר בלב ונפש ובחי' עורף היינו בחי' אחוריים כמאן דשדי בתר כתפי'

[כתפיה] בע"כ [בעל כרחך] וכאלו כפאו וכו').

(Рівень обличчя означає, що він робить це всім серцем і душею, а рівень потилиці означає задній бік — немов той, хто кидає [щось] собі за плече проти своєї волі, і «ніби примушений», тощо).

וידך הוא בעורף אויבך א"ת [אל תקרי] ידך אלא יודי"ך והוא בחי' ידך ממש כי ימינך פשוטה לקבל שבים

А «твоя рука» — на потилиці ворогів твоїх: читай не «ядха» («твоя рука»), а «юдеха» («твої літери йод»). І це — рівень самої «Твоєї руки», адже «Твоя права рука простягнута, щоб приймати тих, хто повертається».

הוא בחי' ימין וחסד שנתפשט למטה מטה וכענין וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים

Це рівень правої сторони й милості (Хесед), що поширилася до найнижчих рівнів; і це подібне до сказаного: «Ізраїль побачив велику руку, яку Гавая вчинив в Єгипті».

כי הנה הירידה הגדולה הזאת שהוא בבחי' אחוריים וכאלו כפאו. מי גרם להמשיך את האדם להיות מוכרח לזה ודאי מאת ה' ומידו היתה זאת כדי לאתהפכא חשוכא לנהורא שיתפלל בכח האכילה וכו'

וכיוצא בזה

Адже цей великий спуск, що належить до рівня заднього боку й «ніби примушеного», — хто спричинив те, що людину залучено до цього й вона мусить це робити? Безперечно, це від Б-га, і від Його руки прийшло це, аби перетворити темряву на світло: щоб людина молилася силою, яку дає їй їжа, тощо, і подібним чином.

רק שצריך שלא יומשך בבחי' פנימיות אלא בבחי' עורף ובחינת עורף זה יוכלל בבחי' ידך יודי"ך.

Та людина не повинна заглиблюватися [в це] на рівні внутрішнього виміру (пніміют), а має діяти на рівні потилиці; і цей рівень потилиці буде включений у рівень «твоєї руки» — «юдеха».

14 והוא בחי' ידך של יהודה כו' לפי שהוא בחי' הודאה וביטול בבחי' סוכ"ע השוה ומשוה כו' גם חשך לא

יחשיך וכחשיכה כאורה גשמיות ורוחניות שוין

І це — рівень (бхіна) «твоеї руки» Єгуди тощо, адже це рівень визнання та самоусунення (бі-туль) на рівні світла, що охоплює всі світи (совев коль альмін), [яке] «однакове й робить усе однаковим» тощо: «навіть темрява не затемнює» і «темрява — як світло» — матеріальне й ду-ховне однакові.

שהרי כולם בחי' [בחכמה] עשית שהחכמה היא עשיה גשמיות וא"כ גם האכילה ושאר ענינים הגשמיים הם לפניו ית' כמו רוחניות של חכמה מאחר שגם החכמה היא גשמיות וכו'.

Адже «Ти створив їх усіх мудрістю (Хохма)» — тобто Хохма є «діянням» (асія), матеріальні-стю. Отже, і їжа та інші матеріальні речі перед Ним, благословенним, такі самі, як духов-ність Хохми, адже й Хохма є матеріальністю тощо.

וזאת היא מעלת יהודה אתה היינו בחי' הודאה בגילוי שבתפלה שתהי' [שתהיה] ידך בעורף אויבך בשעה שעוסק בעורף אויבך

І в цьому — гідність слів «Єгудо, ти...», тобто рівня розкритого визнання під час молитви: щоб «твоя рука» була «на потилиці твоїх ворогів» у той час, коли він зайнятий «потилицею твоїх ворогів»,

ואזי חולפת ועוברת ממנו האהבה מ"מ נשאר רשימו וכו' אך היינו דוקא בבחי' עורף ולא פנים:

і тоді, [хоча] любов минає й відходить від нього, проте залишається її відбиток (решиму) тощо. Але це стосується саме рівня потилиці, а не обличчя.

15 אך עיקר הגורם לכל מעלת בחי' זו להיות יהודה אתה והגורם להיות יודוך אחיך ע"ז נאמר ישתחוו לך

בני אביך

Але головна причина всієї величі цього рівня — того, що є «Єгуда, ти», — і причина того, що «твої брати визнають тебе», така: про це сказано: «сини твого батька вклоняться тобі».

כי הנה ההשתחוואה הוא בחי' המשכה וזהו ענין ההשתחוואו' [ההשתחוואות] שבשמ"ע [שבשמונה עשרה] שהן הן המשכות (ע' [עיינ'] ר"פ וישב והנה השמש וכו' משתחוי' [משתחויים] לי)

Адже поклін є аспектом притягування згори вниз; саме це становлять поклони під час моли-тви Шмоне-Есре (Вісімнадцять благословень), які й є притягуваннями згори вниз (див. по-чаток глави Ваешев, [щодо слів] «і ось, сонце...» — «вклонялися мені»).

ובחיי אביך היינו בחיי כרחם אב על בנים אבינו אב הרחמן שהרחמנות הוא בחיי אב ותולדות הרחמנות הוא בחיי צדקה וחסד להחיו רוח שפלים שכל העושה חסד במדה"ר [במדות הרחמים] לרחם על עניים ויתומים ה"ז [הרי זה] בבחי' בני אביך.

А рівень «твій батько» — це аспект слів «як батько милує [своїх] дітей», «Батько наш, милосердний Батько», адже співчуття є аспектом батька, а породженням співчуття є благодійність і милосердя — «щоб оживити дух смиренних». Тож кожен, хто чинить добро, керуючись мірою співчуття, і милує бідних та сиріт, перебуває на рівні «синів твого батька».

גם בחיי אביך היא התורה דאורייתא מחכמה נפקת שהוא בחיי אב וכמ"ש שמע בני מוסר אביך זו תושב"כ [תורה שבכתב] וכו' ובני אביך הם העוסקים בתורה

Також аспектом «твого батька» є Тора, адже «Тора походить із мудрості (Хохма)», яка є аспектом «батька»; як сказано: «Слухай, сину мій, настанову батька твого» — це Письмова Тора тощо. А «сини твого батька» — це ті, хто займається Торою.

וזהו וישתחוו לך בני אביך שבני אביך הם העוסקים בתורה ובגמ"ח [ובגמילות חסדים] הם הם ישתחוו לך

Ось що означають слова «і сини твого батька вклоняться тобі»: «сини твого батька» — ті, хто займається Торою і добрими справами, — саме вони «вклоняться тобі».

וימשיכו אותך להיות נעוץ תחב"ס [תחלתן בסופן] שהתורה והגמ"ח [והגמילות חסדים] הם הנותנים כח בנפש לעורר את האוי"ר [האהבה ויראה] עד שתהיי [שתהיה] בחיי הודאה וביטול ועיי כן יודוך אחיך להיות יהודה אתה כנ"ל:

І вони притягнуть тебе вниз, щоб «їхній початок був закладений у їхньому кінці»; адже саме Тора й добрі справи дають душі силу пробудити любов і трепет, аж поки не настає рівень визнання й самоусунення (бітуль); і завдяки цьому «твої брати визнають тебе», тож буде «Egyda, ти», як пояснено вище.

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

Про це видання

This edition contains the Hebrew text i the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Український переклад і пояснення підготовлено для LikuteiTorah.com за допомогою ШІ (openai/gpt-6-luna-pro:batch) та звірено з єврейським текстом і Sefaria; редактором-людиною ще не перевірено. Будь ласка, важливе перевіряйте за єврейським текстом.

Ребе просив вивчати маамарим тижневої парші — «Хасидську паршу» — протягом того тижня, розподіливши навчання на сім днів (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Навіщо її вивчати та благословення Ребе: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Безкоштовний некомерційний проєкт; тут нічого не продається. Не пов'язаний із Kehot, Sefaria чи Lubavitch Library.
© likuteitorah.com

Із likuteitorah.com/uk/torah-ohr/vayechi/1/

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок